# 101 ΧΡΟΝΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

16 Αυγούστου 2026
Βρύση Αδησαρού
Νάξος

## ΜΙΚΡΑΣΙΑΤΙΚΑ

1925-2026

101 χρόνια ελληνικής δισκογραφίας
Πού να ξεκινήσουμε και πού να τελειώσουμε ?

Το 1922, μετά τη Μικρασιατική Καταστροφή, ένα πλήθος σπουδαίων μουσικών κατακλύζει την Ελλάδα και αρχίζουν στην Αθήνα οι ηχογραφήσεις.

Η Σμυρνιά! 1925 !

Το πρώτο τραγούδι που ηχογραφήθηκε, με καθαρά μικρασιάτικη καταγωγή.

Στίχοι Παναγιώτη Τούντα
Ερμηνεία Εστουδιαντίνας Αθηνών και Κορνήλιου Μισαηλίδη.

Τραγούδια:

*Η Σμυρνιά*

*Τα ζουμπουλένια μάτια* σου

# ΕΛΑΦΡΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

Το ελαφρό ή ελαφρύ τραγούδι το έχουνε χαρακτηρίσει

Δυτικότροπο,
Ευρωπαϊκό,

Παιδί ή ανίψι της καντάδας και της λαοφιλούς επιθεώρησης,

Ωστόσο, το ελαφρό τραγούδι δεν ήταν πάντα τόοοσο ελαφρύ,
αφού μαζί του ασχολήθηκαν δημιουργοί με μουσική παιδεία και μεγάλη ευαισθησία, επηρεασμένοι κυρίως από τη γαλλική και την ιταλική σχολή.

Αλλά …

και τυχάρπαστοι ή… τυχαίοι.

Και τι μ' αυτό;

Το ελαφρό τραγούδι έγινε το ελληνικό τραγούδι μιας ελληνότροπης παραλλαγής της αυθεντικής μπελ-επόκ.

Τραγούδια:

*Σεβιλλιάνες*

*Κοκοράκι* (Γιάννης και Δάφνη σηκώνονται με κιθάρες και πλησιάζουν τον κόσμο)

«Όταν θα πάω τα-ράρα-ραρα-ράρα» (τραγουδιστά) ήταν το πρώτο τραγούδι που ηχογραφήθηκε στο θρυλικό στούντιο της Columbia.
Τραγούδι του Ζοζέφ Κορίνθιου, ο οποίος μας έφερε από την Χαβάη τον ήχο της κιθάρας Χαβάγια.

***Γιάννης***
Και τώρα η «Πιτσιρίκα» του Γιάννη Σπάρτακου

| *Πιτσιρίκα* |
|---|

Αυτό, το ελαφρό τραγούδι, υπηρέτησε και την αντίσταση στην κατοχή, αφού, στην *Πιτσιρίκα* του 1941 ο στίχος τροποποιήθηκε:

*"Πιτσιρίκα μη σε μέλει, κι αν σου βούλιαξαν την Έλλη, τον Ιταλικό τον Στόλο, θα τους τον βουλιάξουμ' όλο".*

Τραγούδια:

*Ζητάτε να σας πω / Δυο πράσινα μάτια / Θα σε πάρω να φύγουμε*

# ΡΕΜΠΕΤΙΚΟ

1935 !

"Φραγκοσυριανή" του Μάρκου Βαμβακάρη

Διηγείται ο Μάρκος:

«Όλος ο κόσμος της Σύρου μ' αγαπούσε πολύ, διότι κι εγώ ήμουν Συριανός και το είχαν καμάρι οι Συριανοί.

Κάθε καλοκαιράκι με περίμεναν να πάω στη Σύρα να παίξω και να γλεντήσει όλη η Σύρα μαζί μου.

Το 1935 πήρα μαζί μου τον Μπάτη, τον αδερφό μου το μικρό,
και τον πιανίστα Ροβερτάκη
και πήγα για πρώτη φορά στη Σύρο,
σχεδόν είκοσι χρόνια αφ' ότου έφυγα από το νησί.

Πρωτόπαιξα, λοιπόν, σ' ένα μαγαζί στην παραλία, μαζεύτηκε όλος ο κόσμος.

Κάθε βράδυ γέμιζε ο κόσμος το μαγαζί κι έκατσα περίπου δύο μήνες.

Εγώ, όταν έπαιζα και τραγουδούσα, κοίταζα πάντα κάτω, αδύνατο να κοιτάξω τον κόσμο, τα έχανα.

Εκεί όμως που έπαιζα, σηκώνω μια στιγμή το κεφάλι και βλέπω μια ωραία κοπέλα. Τα μάτια της ήταν μαύρα.

Δεν ξανασήκωσα το κεφάλι, μόνο το βράδυ την σκεφτόμουν, την σκεφτόμουν...

Πήρα, λοιπόν, μολύβι κι έγραψα πρόχειρα:

Μία φούντωση, μια φλόγα
έχω μέσα στην καρδιά
Λες και μάγια μου 'χεις κάνει
Φραγκοσυριανή γλυκιά...

Ούτε και ξέρω πώς την λέγανε, ούτε κι εκείνη ξέρει πως γι' αυτήν μιλάει το τραγούδι.

Όταν γύρισα στον Πειραιά, έγραψα τη Φραγκοσυριανή».

***Γιάννης***
Και … κάπως έτσι ξεκινάει το ρεμπέτικο που το τραγουδάμε με πάθος εδώ και 90 χρόνια.

Τραγούδια:

*Φραγκοσυριανή*

*Συννεφιασμένη Κυριακή*

*Το τραμ το τελευταίο*

# ΤΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ ΤΗΣ ΔΕΚΑΕΤΙΑΣ ΤΟΥ ‘60

Ελληνικός κινηματογράφος σημαίνει οπωσδήποτε Αλίκη Βουγιουκλάκη και Μάνος Χατζιδάκις.

Ο Χατζιδάκις, … ακόμα κι αν δεν ήταν στις προθέσεις του, …
έκανε την Αλίκη τραγουδίστρια,
και μάλιστα με "χρυσές" επιτυχίες, που εξακολουθούν να τραγουδιούνται και σήμερα.

Ιδού λοιπόν !!!! …. ο πρώτος χρυσός δίσκος της ελληνικής δισκογραφίας!

1959 ! «Έχω ένα μυστικό»
από την ταινία «Το ξύλο βγήκε απ’ τον παράδεισο»

Τραγούδι:

*Έχω ένα μυστικό*

Τραγούδια:

*Μια πόλη μαγική*

*Όμορφη πόλη*

Τότε, στην δεκαετία του ’60, γεννιούνται η «Μαγική πόλη» του Χατζιδάκι

και η «Όμορφη πόλη» του Θεοδωράκη,

Το τραγούδι που η μεγάλη Έντιθ Πιαφ είπε και στα γαλλικά.

Τραγούδι:

*Δεν έχει ο δρόμος γυρισμό* – σόλο Γιάννης

Ο Λευτέρης Παπαδόπουλος διηγείται πως ο Σταύρος Ξαρχάκος μια μέρα του πρότεινε να γράψουν ένα τραγούδι μαζί.

«Μα, πώς;», ρωτάει ο Λευτέρης

«Διάβασα μερικούς στίχους σου και τους βρήκα πολύ ενδιαφέροντες…», απαντάει ο Ξαρχάκος.

Και συνεχίζει ο Λευτέρης:

«Κόντεψα να πάθω συγκοπή από τη χαρά μου!
Αλλά δεν είχα ιδέα, για το πώς γράφεται ένα τραγούδι.

Ο Ξαρχάκος, έμπειρος πια, μου έδειξε τα «κόλπα», και μου έπαιξε στο πιάνο μια μελωδία.

Ταράχτηκα!

Ήταν υπέροχη !!!!!  Πρωτότυπη !!!!

Έβαλα αμέσως στίχους. Ο Ξαρχάκος - κατάπληκτος.

«Άπονη ζωή»

Τι είχε η «Άπονη ζωή»;
Κατά τη γνώμη μου, εκτός από την εξαιρετική μουσική, είχε στίχους που τους ζητούσε η εποχή.

Μου βγήκαν αβίαστα. Με την πρώτη.

Γιατί ο κόσμος, που είχε περάσει τα ίδια βάσανα με μένα, είχε ανάγκη να πει τον πόνο του, …. αλλά όχι κλαψιάρικα….

Με οργή !

Και εγώ είχα συσσωρευμένη οργή μέσα μου. Και ένα παράπονο που δεν τελείωνε με τίποτα.

Με το που βγήκε το τραγούδι σε δίσκο και άρχισε να το παίζει το ραδιόφωνο, έγινε χαλασμός.

Το άκουγα σε όλες τις ταβέρνες, στις πρόχειρες «κομπανίες» των τυφλών, στους δρόμους της Αθήνας, στις παρέες των νέων.»

*- - - - - - Το τραγούδι αρχίζει πριν τελειώσει ο Μιχάλης*

Τραγούδια:

*Άπονη ζωή*, Γιάννης + Δάφνη (σολ)

*Για χατήρι σου ξημερώνει* (σι μιν. ρε ματζόρε),

*Όνειρο απατηλό*, Απ. Καλδάρας – Ευτ. Παπαγιαννοπούλου
Τραγουδάνε ο Αντώνης και ο Ανδρέας

# ΝΕΟ ΚΥΜΑ

Εκεί στα μέσα της δεκαετίας του ’60 αναδύθηκε το **Νέο Κύμα**.

Ένα νέο ρεύμα στο ελληνικό τραγούδι που έφερε έναν καινούριο τρόπο ψυχαγωγίας σε μια μεγάλη μερίδα του κοινού και κυρίως της νεολαίας.

Τα τραγούδια του **Νέου Κύματος** αρχικά τραγουδήθηκαν συνήθως με συνοδεία κιθάρας και πιάνου, στις λεγόμενες μπουάτ στην Πλάκα, μα πάνω απ' όλα ανέδειξαν την παρεΐστικη διάθεση για τραγούδι.

Όπως ακριβώς δηλαδή κάνουμε κι απόψε.

**Τα τραγούδια της παρέας.**

Μ’ ένα πιάνο και μια κιθάρα.

Μπαλάντες τρυφερές, ερωτικές,

με σημαντικούς εκπροσώπους σαν τον Γιάννη Σπανό, το Νότη Μαυρουδή και τον Διονύση Σαββόπουλο ανάμεσα σε άλλους.

Τραγούδια:

*Θα διώξω τα σύννεφα*
*Τζαμάικα*
*Όλα καλά κι όλα ωραία*

# ΜΕΤΑΠΟΛΙΤΕΥΣΗ

Και έρχεται η «Μεταπολίτευση».

«Η σχέση μου με την ποίηση», διηγείται ο Θάνος Μικρούτσικος,
«ξεκινάει από τα μαθητικά μου χρόνια.

Ο πατέρας μου τα βράδια, εναλλάξ με ιστορίες από την Κατοχή,
μου απήγγελλε ποιήματα …. και βέβαια Νίκο Καββαδία.

Κάπως έτσι ερμηνεύεται και η μετέπειτα επιλογή μου να μελοποιώ ποίηση.

Ξεκίνησα να γράφω μουσική για μια μεγάλη σειρά της ΕΡΤ και εκτός από μουσικά μοτίβα, σκέφτηκα να παραδώσω και μερικά τραγούδια.

"Τι θα λέγατε να μελοποιήσω κάποια ποιήματα του Καββαδία;" τους ρώτησα.

Τελικά έγραψα εφτά και μάλιστα όλα νύχτα … καί μονοκοπανιά.
Σημειωτέον, δεν γράφω ποτέ μια κι έξω.

Ήταν όμως σαν να με περίμεναν καιρό».

## *Γιάννης*

Ο δίσκος …. «Ο Σταυρός του Νότου» έχει πουλήσει πάνω από 2 εκατομμύρια αντίτυπα.

## *Δάφνη*

Και ο Καββαδίας εξακολουθεί να μας προτρέπει: "Χόρεψε πάνω στο φτερό του καρχαρία".

Τραγούδια: (Αντώνης Φιλιππουπολίτης και Αντρέας Κορούλης)

*Η Πικρία* (Θάνος Μικρούτσικος – Ν. Καββαδίας)
*Επτά νάνοι*

## Μάνος Χατζιδάκις

«Πιστεύω πως η τέχνη του τραγουδιού αποτελεί κοινωνικό λειτούργημα, γιατί το τραγούδι μας ενώνει μέσα σ' ένα μύθο κοινό. Κι όπως στον χορό ενώνουμε τα χέρια μεταξύ μας για ν' ακολουθήσουμε ίδιες ρυθμικές κινήσεις, έτσι και στο τραγούδι ενώνουμε τις ψυχές μας για ν' ακολουθήσουμε μαζί, τις ίδιες εσωτερικές δονήσεις. Κι όσο για τον κοινό μύθο, που δεν υπάρχει στις μέρες μας, τον σχηματίζουμε καινούριο, κι απ' την αρχή κάθε φορά. Κάθε φορά που νιώθουμε βαθιά την ανάγκη να τραγουδήσουμε.»

…… Μάνος Χατζιδάκις ……

Τραγούδια:

*Μάσκες* - Β. Γερμανού (ρε)
*Έρημα κορμιά* (ντο μινόρε),

*Λέγκω* - σόλο Γιάννης
*Συννεφούλα*
*Μη μιλάς άλλο γι' αγάπη*
*Ας κρατήσουν οι χοροί*

Και ακόμα μία φορά, πάνω στο χειροκρότημα:

*Ας κρατήσουν οι χοροί*

**Τέλος**